

12618. Gün İçin Yevmiye

2014-11-23 02:18:14 +0200

Reddit'te *tavır problemlili* cerrahların neden öyle olduğunu anlatan ufak bir yazı vardı. *Haftada 80 saat bu işi yapan, devamlı uyku borcunda yaşayan insanlardan en fazla bu kadar beklenir* diyordu. Çok çalışmanın getirdiği sıkıntıları etrafına aksettirirlermiş.

Zor insanların hepsinin çok çalıştığı için *böyle* olduğunu sanmam, yine de çok çalışmanın her tür arızayı büyütmesi de beklenir. Doktorların bazısından *kötü olması* da bekleniyor sanırım, yorum yazanlardan birine *fazla iyisin* demişler, ondan bahsediyordu.

Bilginin ne işe yaradığını soran pek olmaz, veyahut bana soran olmadı. İnsanlar her zaman *bilgi iyidir* diye bakıyorlar. *Bilgi güçtür* diyor hatta.

Gitmek istediğiniz yere götüren bilgi kudrettir ancak her bilgi sizi gitmek istediğiniz yere götürmez. İnsanın maksadını bilmesi, o maksada giden yolları bilmesi önemli, ancak diğer türden bilginin o maksadı unutturan, yabancılaştıran bir tarafı da var.

İnsanın önünde 24 saat belgesel ekranı açık olabilir. Ancak oradaki bilgilerin hemen hiçbirisi kendisine faydalı olacak, daha iyi bir insan yapacak veya olmak istediği her neyse buna hizmet edecek bilgiler değil. Aslanların nasıl çiftleştiğini bilmenin veyahut falanca savaştaki generallerin soykütüğünden haberdar olmanın, kişiyi *daha iyi bir insan* yapmasını beklemek zor.

Eğer bilgidен kaynaklanan bir kudret varsa, en kudretli bilgi nereye gideceğini ve nasıl gideceğini bilmek olmalı.

Kendi hayatım için bunları bildiğimi iddia edemem. Çok dağınık, hesapsız, anlamsız işlerle uğraştım ve hala devam ediyorum. Ancak bilginin, hayatımın büyük kısmı öğrenmek ve bu bilgilerden faydalı bir şeyler yapmaya çalışmakla geçse de, müstakilen bir anlamı olmadığını da öğreniyorum.

Şimdi bu söylediklerimin, kitap okuyup ders çalışmayan çocuğuna kızan babalarla aynı noktada olduğunu düşünebilirsiniz. Düz manada öyle görünebilir, bunu kabul ediyorum. Ancak burada, insanın *olmak istediği* meselesinin bir değişken olduğunu ve bu değişkene mesela *kitap okuyan öğrenci* gibi bir hedefin

de dahil edilebileceğini görmek lazım. Beni bu konuda bu klasik düşüncelerden ayıran, *faydalı bilgi, faydasız bilgi* konusunda bu kadar yalınkat düşünmekten uzak tutan şu: İnsanın yaşamak istediği hayatı keşfetmesi kendini keşfetmesiyle denk ve bunu dışarıdan belirlemek mümkün değil. Onun için neyin faydalı, neyin faydasız olduğunu belirlemek de babaların (veya başkalarının) işi değil.

İnsanın nereye gitmek istediğini *aslında* bildiğine inanırım. Ancak *insanlar* hakkında inandıklarımın çoğu zaman sadece kendim hakkında olduğunu da kabul etmem lazım. Böyle genellemeler aptalca. Kendini hasbelkader tanıyan veya tanıdığını sanan insanın, tüm insanları tanıdığını düşünmesi...

Bununla beraber, insanları tanımanın veya onlara dair bir takım fikirler üretmenin tek yolu da kendini tanımak. İnsanları neyin böyle yaptığını ve şikayet ettikleri durumlarından nasıl çıkacaklarını bilmiyorum; bildiğim benim de benzer hislere kapıldığımda kendimi bir şekilde teskin ettiğim. *Aslında nereye gitmek istediğini biliyorsun ancak bunu itiraf etmek işine gelmiyor* da bu sakinleştirme yöntemlerinden biri.

Fırsat olsa da insanlar hakkındaki inançlarımı toparlasam. Bunlar *benzer hayat yaşayanlara dair inançlarım* diyebilirim.

Hayatıma yön verdiğini bildiğim inançları yazıya dökmek, bildiğim en zor yazı cinsi. Çoğu insan gibi ben de neye inanmam *gerektiğini* biliyorum. Ancak *neye inandığım* sorusunu hem sorması, hem cevabını bulması, hem de bunu bu-
raya yazması zor. *Yazarlık* denen meslek, hemen hiçbir zaman bu kadar direkt kendinden ve inançlarından bahsetmeyi uygun görmüyor, hep üçüncü şahıslar, kurgular, hüsnütabirler yoluyla perde üstüne perde çekiyor. Edebiyatın çekiciliği bu perdelerin arkasından çıkan diğer perdeler, o perdelere çizilmiş resimlerin uyumu, o perdelerin falanca ışık altında nasıl görüldüğü, perdelerin hangi kumaşlardan dikildiği... Perdenin gerisindeki adam, o adamın basit ama kuvvetli inançları konumuz dışında, çünkü onların da kendi inançlarımız kadar basit olduğunu tahmin ediyoruz. Hemen her insanın başına gelen cinsten dertlerin nasıl o perdedeki gölgelere dönüştüğünü.

Her insan öleceğini bilir ancak buna *inanan* hemen hiç kimse yoktur. Başkalarının öleceğine inanırız, ancak kendimizin öleceğine o kadar kuvvetli bir inancımız yoktur. Bunun üzerinde durmayız çünkü bir insan ölmeyeceğine inanmaması gerektiğini, herkes gibi kendisinin de öleceğini bilir. Yine de ölümün her zaman başkalarının başına geleceğine, kendisinin *ölmeyeceğine* inanır. Belki bu yüzden, ölüm tehdidi insanlarda o kadar da karşılık bulmaz.

Bu inanç, yani *ölmeyeceğim* inancı bende de var. Belki sadece bende var, belki başkalarında da var. Yine de insanların genel olarak hayatı umursamayışlarının altında buna benzer bir inancın olduğunu tahmin ediyorum. İnsanların *kazık çakma* veya *eser bırakma* meraklarının da bu inançtan kaynaklandığını tahmin ediyorum.

Hayatıma yön veren bu gibi inançları keşfetmek, anlamaya çalışmak, anlatmaya çalışmak diğer tür yazı ve konuşmalardan daha zor. İnsanların pek çoğunun kendiyle bu ölçüde samimiyet kurmadığını, hatta kendiyle bu derece bir samimiyetten, getirebileceği tüm sorunları da dikkate alarak uzak durduğunu tahmin ediyorum.

İnsanlara dair hep tahminlerim var.